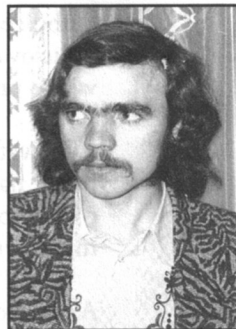

JÁN BÍLEK

(1953)

Literárny začiatočník, ochotník, fotograf a kalkulant JÁN BÍLEK sa narodil 28. novembra 1953 v Padine. Jeho otec Ján (1933) je poľnohospodár a matka Eva, rod. Gulašová (1937), domáca. Ján Bílek základnú školu vychodil v Padine a Strednú technicko-poľnohospodársko-strojnícku školu v Pančeve. Študoval na strojníckej fakulte, neskôr na Vyššej strojníckej škole v Novom Sade, ktorú však neskončil. Počas štúdií sa zaoberal umeleckou fotografiou, ochotníčil v Kultúrno-umeleckom spolku Pavla Jozefa Šafárika v Novom Sade a pracoval aj ako hudobný redaktor v Slovenskej redakcii Novosadského rozhlasu. Ako zamestnanec v padinskom podniku Utva Mepro sa roku 1981 doškolil v Pančeve za organizátora práce. Oženil sa (1980) s Annou, rod. Bačúrovou (1960), s ktorou má dcéru Taňu (1981) a syna Daňa (1989). Ako predseda miestnej mládežníckej organizácie organizoval v Padine koncerty známych rokových skupín z celej vtedajšej Juhoslávie. V osemdesiatych rokoch bol predsedom Výkonnej rady Miestneho spoločenstva v rodisku. V rokoch 1973 – 1974 uverejnil vo Vzlete štyri básne, z ktorých báseň *Hmla* (zaradenú aj do nášho výberu) pod pseudonymom Janek Bílý. Zúčastnil sa na 3. Stretnutí pod lipami (1974) v Kovačici. Žije v Padine.

HMLA

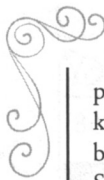
Tu
pred mojimi očami
hadí sa mútna a chladná voda
ako hmla
po osamelom údolí.
Cítim jej chladné prsty
na vlastnom srdci.

A stále toniem v hustých plameňoch.
Vôkol iba nekonečná púšť
sivej hmly
prehltla rieku, stromy, dolinu.
Len žblnkot vln hovorí mi,

že nevzdali sa,
že ďalej spievajú nekonečnú pieseň
tam niekde v hmle
a sivé pramene hadia sa ďalej
a miznú v mojom oku.

preložil aj niekoľko ďalších, prozaických kníh z tohto jazyka (dve knihy Bogdana Bogdanovića a jednu Nenada Veličkovića). S jednou básňou je zastúpený v knihe *30 rokov Stretnutia pod lipami* (Nový Sad 2002).

PRIZNANIE

Hádzem im slová do tváre
smelo (som to skutočne ja?):
Nie som ani prvý
ani posledný
ktorý v akvarelovom októbri
svoje bolestné semiačka
sadí do vetra
obývajúceho zbrnelé úvrate

Havrany nech si len krákajú
– veď im aj tak raz
vypadne orech zo zobáka

Vtedy sa im moje klíčky
zasmejú hlboko rozvetvenými
koreňmi
i keď možno už nebudem
pňom a konárom
a nebudem pučať

CIERNO-BIELY BREČTAN

Dve nite skutočnosti
z ktorých sú spletené dejiny
tie čo sa brečtanovite
preťahujú aj naším tkanivom
nikdy nezviažeme do jediného uzla
Vyvolalo by to ohromný nesúlاد farieb

Prvá niť si vyvolila rúcho mladuchy
kým druhá je najčastejšie jej kontrastom
má totiž farbu zeme uhliá a rakiev
Sviatočnou sa pýšia učebnice dejepisu
čierna sa skloňuje podľa najkratšej
a najstaršej deklinácie:
odniesli si ju so sebou

odnesieme si ju so sebou
odnesú si ju so sebou
Samu deklináciu však (akoby náhodou)
zabudli zaradiť do učebného programu
azda preto že sama je hlbšia
než tisíce iných nepoužiteľných vzorcov

Učebnice dejepisu pretrvávajú
a vyprevádzajú nás s ironickým úsmevom
Cítíme ho zredne zabodnutý do chrbta
a predsa jediné čo spravíme
v prospech svojej obhajoby je to
že i sami vyšívame bielym hodvábom

HOROLEZCI

Prekliali svoju cestu
pohľadom upretým na
OLYMP.
Lebo z úpätia nevidno
ľadovce a krokolamy,
nepočuť hvizd zvedavých vetrov,
ktoré sústredeného horolezca
potmehúdsky okrádajú o šupiny panciera.
Na samom vrchole, kde výška
nedovoľuje každému vdychovať ozón,
zabodnú víťazné vlajky takmer nahí.
Ich panciere ležia hlboko v údoliach,
ibaže ich nevidno pre rujúcu sa svorku.

Len zriedkavo im červeň
z nahoty
zatemní modrá krv.
Alebo si – zocelení výstupom –
už zvykli napodobňovať vzácne kožušiny.
Potom im nič je chladno
na prechádzke po vrcholcoch oblakov.

TANEČNICA

Keď nám niekto (v noci)
zbúra obranné steny,
keď už skutočne nemožno

MIROSLAVA DUDKOVÁ

(1979)

Poetka a herečka MIROSLAVA DUDKOVÁ sa narodila 20. júna 1979 v Novom Sade. Jej otec Miroslav (1952) je básnik a jazykovedec (tiež je zastúpený v tejto antológii) a matka Gabriela, rod. Rumanová (1944), herečka. Má sestru Janu (1977), povoláním filmová vedkyňa, ktorá tiež písavala básne. Jej strýko v druhom kolene Daniel Dudok (1932), brat jej starého otca Michala Dudka (1924 – 1996), je známy slovenský vojvodinský lingvista. Po skončení Základnej školy a Gymnázia v rodisku Miroslava Dudková vyštudovala bábkoherectvo na Činohernej a bábkovej fakulte Vysoké školy múzických umení v Bratislave (2002). Od roku 2006 je členkou umeleckého súboru Bratislavského bábkového divadla a od roku 2003 pôsobí ako zdravotný klaun. Hrala vo viacerých divadlách (Bratislava, Žilina, Trnava, Báčsky Petrovec). Knižne vydala poému *Suchý rok* (2003). Štyrikrát za sebou získala Prvú cenu Literárneho Kežmarku (1994 – 1997), tiež cenu Novosadski anđeli (1997), Cenu Vzletu (1998) a Cenu Nového života (2001). Vo Vzlete v rokoch 1995 – 2001 uverejnila 25 básní, z čoho v rokoch 1995 – 1997 a 2003 šesť mimo rubriky *Rozlety*. Zúčastnila sa na dvoch manifestáciách *Stretnutie pod lipami* (1995 v Selenči, tam spolu so sestrou) a v Kulpíne (2000). Zastúpená je v knihe *30 rokov Stretnutia pod lipami* (Nový Sad : Hlas ľudu 2002) a v *Antológii slovenskej vojvodinskej poézie* (2005, 2007) Vítazoslava Hronca. Rozhovor s ňou vo Vzlete urobila v októbri 1998 Svetluša Hlaváčová a v novembri 2000 Jarmila Diňová.

SPOMIENKY NA ORAVU *

Fajčia hory. Nad nimi svetelná guľa.
Tichý svet.

Vnútorňá hudba hrá
Čajkovského koncert pre klavír.

Dotknutím sna
narazím na stenu.

*

Mlčia hory a doliny.
Doliny a hory.
Boľavý úsmev babičky v kroji
odráža sa zo skla.

Zelené more v srdci
ešte žije.

Otáčam hlavu.
Za mnou sú slzy v očiach
zaspávajúceho slnka.

GAŠTANOVÝ SEN

Dlho sa pripravujem na jeden sen
hladkám chvosty jeho farieb
Vínom si umývam oči
zamknuté nesmelosťou

Pri stromoch ma osloví
gaštanovým pohľadom:
Moje modré dúhovky
vždy sfarbuješ dohneda

Ranná hmla
široká ako rok so svojimi dvanástimi kráľmi
stmelí moju myšlienku
slanú túžbu po ňom

Jeho čas ešte nenastal

A predsa
pri dverách starých modlitieb
čaká gaštanový pohľad
vrúbený modrou slzou

Večer v Caffé Cabaret
počuť Louisa Armstronga
Z jeho hlasu kvapkajú gaštanové slzy:
What a wonderful world is this

